

Fires en primera persona **Isabel Oliva i Prat** 2024

Isabel Oliva i Prat

Fires en primera persona

Isabel Oliva i Prat

2024

Isabel Oliva i Prat

TÍTOL

Fires en primera persona 2024

TEXT

Isabel Oliva i Prat

DIRECCIÓ

Lluís-Esteve Casellas i Serra

SUPORT EDITORIAL

Helena Nogué Ballart

IMATGES I DOCUMENTACIÓ

Totes les fotografies pertanyen al fons del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) i l'Arxiu Municipal de Girona, excepte les imatges del fons familiar d'Isabel Oliva i Prat (p. 15 i p. 23).

Selecció i documentació gràfica: Fina Navarrete Sánchez

Correcció ortotipogràfica: Anna Bayó Sánchez

Els poemes d'Isabel Oliva inclosos a la publicació van ser recitats per la rapsoda Carme Jordi durant la glosa al Saló de Plens de l'Ajuntament de Girona, el 24 d'octubre de 2024.

EDITA

© Ajuntament de Girona. Servei de Gestió Documental,
Arxius i Publicacions (SGDAP)

DISSENY I MAQUETACIÓ

Documenta Universitaria

ISBN: 978-84-8496-333-2

Dipòsit Legal: GI-500-2025

Imprès a Catalunya.
Girona, 2025.

Presentació

En aquesta segona edició de les «Fires en primera persona» veureu que, novament, la literatura es converteix en una càpsula del temps. I, a més, crec que no hi ha gaire risc d'equivocar-se si dic que aquest serà, de tots, el viatge al passat més llunyà que quedarà plasmat en aquests relats que any a any publicarem des de l'Ajuntament de Girona per recordar les nostres Fires.

Perquè en aquesta ocasió anem gairebé un segle enrere. La mirada als anys vint i trenta del segle passat que ens ofereix la poetessa gironina Isabel Oliva des dels seus més de 100 anys de vida serà difícil de repetir. Si en la primera edició l'artista multidisciplinari Narcís Comadira ens va portar mig segle enrere, ara fem un salt encara més gros i ens n'anem a unes memòries que arriben fins abans de la Guerra Civil.

És per això que deixar publicades en forma del llibre que teniu a les mans les vivències i reflexions d'una Isabel Oliva que encara recorda clarament quan era una nena em fa especial il·lusió. Es tracta d'un text personal que, a més, va ser recitat públicament per primera vegada l'octubre de 2024 amb els poemes de la pròpia Isabel intercalats, que va llegir-nos la seva amiga i rapsoda, Carme Jordi.

Quan rellegeixo el text de la Isabel constato, un cop més, com les Fires desperten en tots els gironins i gironines records ben vius i que engloben els cinc sentits. Ho fa la

Isabel i ho seguiran molts dels que vindran. Les fulles de plàtan de la Devesa per tot arreu, els cucurutxos plens de castanyes, els espetecs del *Látigo*, els focs o el centenar de coses que tots associem a les nostres Fires es poden descriure de mil-i-una maneres i a través de tots els sentits.

I aquí rau la gràcia de les «Fires en primera persona». Algú recordarà l'olor de desenes de milers de fulles humides i xafades pels peus dels gironins i gironines que passen per la Devesa, algú altre sintetitzarà la tardor en els grocs i taronges d'aquestes mateixes fulles i un tercer es transportarà a la cridòria que es produeix entre els arbres durant les millors setmanes de tardor de la nostra ciutat. Són relats íntims i personals, alhora que gironinament universals.

Gaudiu de les paraules de la Isabel i rememoreu les vostres Fires. Unes Fires que canvien any a any, però que ens segueixen despertant el millor dels records.

Lluc Salellas i Vilar

Alcalde de Girona

Isabel Oliva i l'alcalde Lluç Salellas al Saló de Plens
de l'Ajuntament de Girona
Aniol Resclosa, 24 d'octubre de 2024

Les Fires: l'essència de la ciutat a la tardor

Isabel Oliva i Prat

Molt bona tarda a tothom, soc aquí perquè m'ho han demanat de l'Ajuntament, i com a bona gironina he acceptat l'encàrrec de parlar de les meves impressions personals sobre les festes de la nostra ciutat. Per aquesta glosa he demanat a l'estimada amiga, la poeta i rapsoda Carme Jordi, que m'acompanyi amb la lectura d'uns poemes meus relacionats amb les Fires.

Primerament m'he de situar noranta anys enrere. Des dels anys trenta fins ara, gairebé un segle més tard, han canviat molt les coses. Els meus primers records es remunten a quan jo tenia set o vuit anys, quan ens portaven al meu germà i a mi a les fires, a les atraccions, que, a part d'altres actes, són el que més recordo. I també m'ha quedat a la memòria el soroll del trepig sobre les fulles caigudes dels arbres de la devesa.

Els que em coneixeu ja sabeu que la meva dedicació actual a les lletres és la poesia, de cap manera voldria fer una crònica formal de les Fires, perquè ja està feta per historiadors, escriptors i periodistes que ho han documentat anteriorment, com Josep Pla, Ministral, Clarà, Aragó, Mirambell, Curbet, Carmaniu, etc. Però encara que sigui molt repetitiu vull començar amb aquell famós poema de Josep Maria de Segarra que diu: «Sota del pont camina l'aigua trista / és l'aigua de la pluja de Tots Sants / el cel és malva i rosa i ametista / hi ha un or de fulles pels camins forans».

El Parc de la Devesa
Oriol, editor, 1930 ca.

Les Fires de Girona no serien el mateix si no fossin a la tardor. L'olor de Fires és aquella que, a més de castanyes i xurros, és inherent a la ciutat, l'olor dels carrers, l'olor de la Devesa, l'olor de l'aire, l'olor del riu, de la pluja, de la boira, està tot íntimament lligat, és aquella olor que els gironins coneixem molt bé i que és el senyal de sortida de les Fires de Sant Narcís. Estic tant compenetrada amb aquesta olor que si amb els ulls tancats em deixessin al mig de la ciutat, especialment al Barri Vell o sota les voltes, sabria situar el lloc, l'espai i el carrer, segons el silenci i l'olor. El nostre estimat i malaguanyat Àlex Susanna diu en un poema «Carrers d'una altra ciutat / feta de silencis / de so de pluja».

Tardor a Girona

Isabel Oliva, *Col·leccionista de tardes*, 2006

*Sobre el pont, la lluna
mira la nit,
sovint resta aturada
damunt del riu.
Plouen les hores
sobre les cases,
encara hi són, callats,
els ocells a les terrasses.
Hi són de pas
i als vidres, reflectint-se
en la tardor.
De tant en tant
el pas del tren
és com el pas dels anys,
—sense tornada—
travessa el riu,
tremola el pont de ferro,
s'enlaira, rovellada,
una música lenta,
una cançó francesa
fugint cap els vells somnis.
Un incendi rogenic de fulles
em crema la memòria.*

Les Fires no es limiten a les atraccions o a les parades de joguines per a la mainada, des de sempre hi ha una part oficial després del pregó de la vigília i la inauguració per part de les autoritats. És l'ofici solemne a la col·legiata, ara basílica de Sant Feliu, amb la visita obligada al sant. En acabar l'ofici, la comitiva d'autoritats civils, presidida pel senyor bisbe, es dirigeix a l'altar de Sant Narcís, darrere el presbiteri, per venerar el sant. Tot seguit, els fidels passen a recollir una estampa i una petita bosseta de paper amb el

miraculós cotó fluix per curar el mal d'orella. El gironins tenim molta devoció al patró de la nostra ciutat i tenim fe cega en la protecció del sant que fou bisbe de Girona. Jo recordo la impressió que em feia veure dins d'un sarcòfag de vidre unes restes del cos incorrupte del sant, del qual, segons la llegenda, van sortir unes mosques grosses que picaven els soldats i els cavalls de les tropes franceses, que van acabar fugint, i la ciutat alliberada va ser tres vegades immortal.

Després de la Guerra Civil de 1936 no va aparèixer mai enlloc el cos del sant.

Aquest ofici religiós per mi era la il·lusió de veure la sortida de l'àliga, els capgrossos i els gegants, amb el ball solemne i el voleiar de les capes del rei i la reina. Tot seguit desfilaven pels carrers en direcció a la plaça del Vi.

Processó cívico-religiosa al seu pas per la pujada de Sant Feliu amb la presència dels capgrossos
Narcís Sans Prats, 1961

El Tarlà penjat del carrer de l'Argenteria
Salvador Crescenti Miró, 1945 ca.

La penjada del Tarlà era un altre atractiu per a la mainada. El Tarlà és un ninot articulat amb el cap de fusta i el cos de roba, vestit d'arlequí o de pagès (el vestit ha anat canviant amb el temps) que giravoltava penjat d'una barra giratòria de ferro que anava de balcó a balcó al carrer de l'Argenteria, i era un privilegi per a la mainada que podia pujar al balcó de can Franquet per fer-lo voltar. Aquest ninot, segons la història de Girona, era un personatge còmic que durant la pesta que va patir la ciutat segles enrere, després que tanquessin i barressin el carrer de l'Argenteria amb unes canyes per evitar el contagi, distreia els veïns de l'avorriment amb les seves cabrioles i pallassades.

Els records de joventut també em venen a la memòria. Llavors, amb la colla d'amigues i durant les vacances de l'institut, també gaudíem de les Fires. Aquells dies ens visitava molta gent de les comarques properes i ens trobàvem amics de Figueres, Olot, Santa Coloma... eren els forasters de llavors, una presència familiar que venia a la Fira diferent dels turistes d'ara, que també són molt benvinguts. Era inacabable la corrua de gent que travessava els ponts de l'Onyar, del centre a la Devesa, de la Devesa al centre, en un anar i venir, per anar a les Fires, als balls, a les sardanes i als concerts.

A les parades de joguines hi havia l'atractiu del mico amb abric vermell, que, enfilat a l'espatlla del propietari, atreia la mirada dels infants; les recordo a la plaça de Sant Agustí i les atraccions, a l'avinguda Ramon Folch. Hi ha atraccions que encara perduren, les de sempre: les tómboles amb el guirigall de músiques estridents i els crits eixordadors dels firaires que anuncien regals fantàstics, es barregen amb el soroll del motor del tren de la bruixa. Quina emoció pujar sobre uns vagons i entrar en un túnel completament fosc i misteriós, i fer un viatge per veure unes imatges de terror, i tenir ensurts i rebre cops d'escombra. Haver de pagar per passar por... era tan divertit!

Recordo els cavallets, les voladores, la sínia o *noria*, que cada any era més alta. Era impressionant quan eres a dalt veure't per sobre els plàtans de la Devesa. També hi havia les muntanyes russes, el laberint, el *látigo*, del qual sorties baldat de tantes sotragades, les parades de tir, els tobogans de totes mides... encara que a Girona sempre totes les criatures hem baixat pels rossoladors que hi ha a banda i banda de l'escalinata de la catedral, que tenen les pedres llises i gastades. Han deixat de ser-hi les barques molt grans que eren impulsades per un mateix fins a tocar la vela, o la pesca de tortugues vives, o la pesca d'aneguets pels més petits, o la virolla que voltava i es parava sempre a un número que no era el teu.

Xavier i Conxa, fills d'Isabel Oliva, als cavallets.

Fires de l'any 1955

Arxiu familiar Isabel Oliva i Prat

Els cavallets de la fira

Isabel Oliva, *A l'últim revolt de la paraula*, 2014

*Pugen i baixen els cavallets de la fira
i els infants somien
que galopen sota miralls de bambolines.
El tren de la bruixa volta en solitari
la seva ruta de llum.
Una música de festa
estrident s'allunya cel enllà
i s'enduu paraules i núvols i alguna estrella fugaç.
El tren volta la roda incansable de la vida
en un circuit tancat de cercles infinits, i torna
amb la vertiginosa il·lusió d'una virolla.
Després, a poc a poc,
d'un en un s'apaguen els llums,
la música, el galop del cavall,
els miralls de la fira.*

En aquell meu temps atreien molta gent els xarlatans, que et venien duros a quatre pessetes: objectes com paraigües, rellotges, fulles d'afaitar, locions per a la calvície, ungüents de tota mena i una pomada per a les morenes. Aquests xarlatans tenien un públic permanent, i només per escoltar el seu xerroteig ja valia la pena quedar-s'hi una estona, com si fossin els oradors de l'antiga Grècia. També valia la pena parar-se a observar el dibuixant de caricatures, que tenia la destresa d'exagerar les faccions del client, eren artistes de carrer, i jo m'hi passava hores escoltant-los o mirant-los.

També hi havia les barraques de fenòmens estranys, com la dona barbuda o la dona sense cos o un xai amb dos caps, i les vidents, que et predeien el futur per dos rals, i també la palanca que et mesurava la força del braç.

Venedor d'Ungüent de Serp a Girona
Narcís Sans Prats, 1950

En el temps de la meva joventut, al passeig de la Devesa es muntava el teatre de titelles del Guinyol Didó i, com cada any, venia un circ.

Ja no existeixen les Planetes, unes gàbies amb uns calaixets i uns ocellets que saltironant treien amb el bec un paperet plegat de color blau o verd, rosa o groc, en què hi havia escrit l'oracle del nostre futur. L'ocell era premiat amb un pinyonet. També hi havia uns conillets de la sort, els quals sortien d'unes gàbies i et donaven un premi si n'encertaves el número.

L'ocellet de la Planeta

Isabel Oliva, *L'obrador del vitraller*, 2011

*Recordo les Fires a la meua ciutat,
petita ciutat de províncies, de cinemes en blanc i negre
i xarlatans de duros a quatre pessetes.
Cada any arribava una barraca petita amb una gàbia
amb calaixets plens de papers plegats de tots colors
—roses, verds, blaus i grocs—
i un ocelllet que endevinava el nostre futur,
l'oracle de la vida i de la mort,
com la gitana que ens llegia el passat
en les ratlles de les mans.
Qui sap si a la barraca de fira ja teníem
les cartes marcades amb el pronòstic de perdedors,
però, en un últim intent, sempre podíem
repetir la jugada.*

Ball amb l'orquestra Pizarro a la sala de ball del Teatre Albéniz
Martí Massafont Costals, 1951

Pel que fa als balls de Fires, hi havia el de la gent de bona posició, socis del casino, el de la gent més popular a l'Hotel Comerç l'Odèon i un que no recorda gairebé ningú, «El Globo», al carrer Figuerola. Era el ball de les empentes, i hi anaven els soldats a ballar. Després va ser un taller de reparació de cotxes amb el mateix nom.

Els cinemes que jo recordo ja han desaparegut: el Coliseu, l'Albéniz, el Gran Via, el Modern i d'altres. En aquests cinemes hi havia un pianista al costat de la pantalla, que posava música al començament de la pel·lícula i als entreactes. Jo de petita només anava a un cinema que era a la plaça de Sant Agustí, al Centre Moral i a l'Amistat, a la plaça de l'Institut Vell. Allà hi vaig veure *El Fantasma de l'Òpera*, una pel·lícula encara muda.

Pel que em van explicar, en temps dels meus pares i avis hi havia uns cinemes ambulants a la plaça de Sant Agustí i a la plaça del Marquès de Camps, on projectaven les pel·lícules mudes d'en Charlot, del Prim i el Gras: Stan Laurel i Oliver Hardy, o de Harold Lloyd. El més curiós és que un empleat amb un punter ben llarg, com el que utilitzaven els mestres d'escola, anava assenyalant i explicant les escenes de la pel·lícula amb una veu apropiada al diàleg dels actors. Aquests cinemes ambulants eren barraques ben ornamentades que rebien el nom de «Gran Cinematógrafo Paralelo», a la plaça Independència, i el «Café-Teatro Novedades», a la plaça Marquès de Camps.

El Cinema Ultònia va obrir més tard, el 1945, quan les pel·lícules ja eren en color. Hi ha una anècdota d'aquest cinema que em fa gràcia: quan va programar la pel·lícula *Gilda*, de Rita Hayworth, que llavors era un escàndol, va rebre la censura del senyor bisbe, que va advertir a través de la Fulla Dominical que no anés cap cristià a veure-la perquè era pecat mortal. Malgrat tot, hi va haver una cua per comprar les entrades que arribava al final del carrer.

Cartells del cinema Modern, del Coliseu Imperial, del Teatre Albèniz, del Saló Gran-Via i del Teatre Ultònia a les escales del pont de Sant Agustí Joaquim Curbet Hereu, 1977

En aquells primers anys del segle xx, quan jo vaig néixer, a Girona hi havia un ambient cultural molt elevat, amb associacions musicals i literàries que es van extingir amb l'esclat de la Guerra Civil de l'any 1936. Gràcies als programes de Fires ens assabentem que varen venir Pau Casals i Enric Granados diverses vegades, Juli Garreta, Eduard Toldrà i Arthur Rubinstein, l'any 1931, també Aurora Bertrana, que a més d'escriptora era molt bona violoncel·lista, i altres espectacles com els ballets russos, les companyies de òpera i sarsuela que actuaven al Teatre Principal, al Casino, a l'Athenea o a l'Odèon. Em plau dir que en el programa de concerts de principis del segle xx i a l'arxiu, hi trobo diverses vegades el nom d'un meu oncle i del meu pare, músics també.

TEATRO MUNICIPAL
GERONA

FERIAS Y FIESTAS DE SAN NARCISO

CONCIERTO DE GALA
ORGANIZADO POR EL Excmo. Ayuntamiento

Viernes día 31 de Octubre **Noche a las 11**

ORQUESTA MUNICIPAL
DE BARCELONA

MAESTRO DIRECTOR
EDUARDO TOLDRA

PRECIOS DE LAS LOCALIDADES

Palcos platea con 6 entradas.	175 pts.	BUTACA PLATEA.	30 pts.
Palcos 1.º piso con 6 entradas.	200 -	Butaca 2.º piso	20 -
Palcos 2.º piso con 6 entradas.	100 -	Asiento numerado.	10 -
Entrada a palco.	15 -	Entrada general	5 -

Las reservas de localidades, pueden efectuarse en la Secretaría de la Alcaldía todos los días laborables de 10 a 14 horas.

Imp. Franquet - Gerona

Cartell de l'actuació de l'Orquestra Municipal de Barcelona
dirigida per Eduard Toldrà, 1947

En la programació de les Fires veiem que es feien els Jocs Florals, la festa de les lletres catalanes, al Teatre Municipal. El guardonat era un escriptor de prestigi, i era un acte molt solemne, amb la presència del jurat i de la reina dels Jocs florals, que solia ser l'esposa del guanyador o la filla o una senyoreta de la societat.

La sortida del teatre

Isabel Oliva, *Temps d'aram*, 2018

*Plou a la sortida del teatre,
quan s'apaguen els focus a la platea i a les llotges
i calla la música i les paraules.
En tombar el carrer, gairebé negra nit
veig només uns tristos transeünts
pas a pas sota les voltes.
Plou a la sortida del teatre
i enmig d'aquest silenci de la pluja
sonen diferent les campanades de les hores
i el sotragueig del tren sobre el pont de ferro
camí de França.
I em quedo mirant
les finestres enceses ben entrada la nit
amb les siluetes de la gent que plora i riu
per alguna cosa que en altre temps va existir.*

Quan jo vaig ser mare també duia els meus fills als actes de les Fires, ja que sempre m'han agradat les tradicions. Hem viscut alguns canvis en la ubicació de les Fires, abans posaven les parades a la plaça de Sant Agustí i les atraccions al passeig Ramon Folch, quan es va fer petit el lloc es van traslladar a la Gran Via de Jaume I, des de Correus fins al Mercat del Lleó, a més, van afegir parades de roba a la rambla Verdaguer,

prop del Pont de Pedra, i algunes parades d'alimentació de productes artesanals de comarques, embotits, olives, formatges, vins i altres productes. Més tard, les parades es varen traslladar a la Devesa.

Isabel Oliva amb els seus fills Conxa, Xavier i Júlia.
Fires de l'any 1961
Arxiu familiar Isabel Oliva i Prat

La venda de castanyes es feia en un seguit de paradetes, que abans es posaven a la llera del Onyar, on les torraven, i les posaven en una paperina de paper. Eren calentes i l'olor i l'escalfor et refeien les mans. Actualment, les han posat pels entorns de les Fires. Alguns dels venedors havien estat alumnes meus del col·legi Font de la Pólvara, i els volia comprar castanyes, però ells me les volien regalar. Recordo també les parades de l·laminadures, on feien i venien els núvols de cotó fluix de sucre, les pomes caramel·litzades, les ametlles garapinyades i el coco, que el venedor el trencava amb un cop de martell per vendre en retallets. Es veien els nens duent a la mà globus que sovint explotaven o se'ls escapaven volant i no arribaven mai a casa.

Els meus nets van gaudir molt amb el Teatre de Titelles de Sant Marçal, que va venir al plegar el Guinyol Didó,

Titelles a les fires de Girona
Ricard Camó Campillo, 1986

amb en Putxinel·li, en Guinyol, la Caputxeta el Llop i el Dimoni, que no podia faltar mai. Avui els meus nets i netes ja no van a les atraccions infantils, les seves Fires seran els concerts de la Copa, els sopars de colla, el teatre i els balls de tota mena de música que no sé ben bé com es diu, pop, rock o música urbana, de discoteca, no ho sé, ja no estic al dia. Però a les besnètes i besnéts sí que ja els ha arribat l'hora i poden gaudir plenament de les atraccions de fira.

Teatre de titelles

Isabel Oliva, *Crepuscles sobre el Moldava*, 2015

*Inefables titelles fets a mà
ninots articulats de fusta i ànima humana
criatures màgiques del teatre de marionetes.
Unes mans invisibles mouen els fils dels putxinel·lis
que dansen al compàs d'una música de fira,
personatges dels contes de fades
de teatres de joguina.
Entre la gresca i la cridòria
al fons de l'escenari, rere la cortina
que separa com un teló de teatre la llum i la foscor,
hi ha un missatge,
la lluita entre el bé i el mal
aquest instant imperceptible.*

El dia gran de les festes ha estat sempre el dia de Tots Sants, ja ho diu la dita «Per Tots Sants, tots a Girona». Com que és festiu a tot arreu, és el dia de més aflluència de forasters. Ja fa uns quants anys que als carrers del centre, a la plaça del Vi, la Rambla, la pujada del Pont de Pedra o la plaça Catalunya s'hi posen els artistes, pintors i dibuixants amb

l'obra pròpia per vendre els seus quadres. Tot seguit, als carrers del Barri Vell en què abans hi paraven les puntaires, ara hi ha els venedors de tota mena d'articles artesanals i, al final de tot, el mercat dels brocanters.

Fira del Dibuix a les voltes de la plaça del Vi
Pablo García Cortés, *Pablito*, 1979

Abans, en els anys de què estic parlant, hi havia a Girona una plaça de braus que, per sort, va ser demolida l'any 2006. A casa meva, ni jo ni ningú havíem anat mai a veure com martiritzaven i mataven un pobre animal, però a la mateixa plaça, un dels dies de Fires, l'Ajuntament obsequiava la mainada de les escoles amb pallassos, jocs i elevació de globus aerostàtics, els inflaven amb gas heli o hidrogen per enlairar-los fins a fer-los desaparèixer entre els núvols, per sobre les Deveses de Fontajau o de Salt, segons com bufava

el vent aquell dia. La mainada, meravellats, els miràvem fins que desapareixien com un punt en l'infinit.

Entremig dels dies d'alegria i de gresca hi ha un record pels difunts el dia 2 de Novembre, que és el dia dels morts. En el meu temps es commemorava amb visites al cementiri, misses i una certa austeritat, encara que no faltaven els panells. Si anem al cementiri veurem encara que moltes famílies duen flors als seus avantpassats difunts. A casa no hi havia costum, aquest dia a la meua mare no li agradava el tràfec de tanta gent posant flors, hi anàvem qualsevol altre diumenge del mes, en soledat, a resar pel meu pare, que havia mort feia poc, quan jo era molt petita.

L'últim dia de Fires, al matí, es feia a la col·legiata de Sant Feliu una funció civico-religiosa en record de les víctimes dels setges napoleònics, i hi assistien totes les autoritats civils i militars i també de la Confraria de les Heroïnes de Santa Bàrbara.

També us vull parlar de la pluja, que abans era una constant en aquells dies d'octubre, amb els aiguats que més d'un any havien fet suspendre les festes, ja que la ciutat havia patit inundacions amb moltes víctimes i molts danys materials als comerços i a les cases dels barris de més propers als rius. També crec que es van suspendre les Fires els tres anys de la Guerra Civil. No puc recordar de cap manera si hi havia festes o no. Si es van suspendre els actes que hi havia programats aquells tres anys de penúries i restriccions, tot es deu trobar en els arxius i diaris de l'època.

Arribarem al fi de la setmana amb la doble audició de sardanes. Entre la tenora i el flabiol es poden escoltar llunyans els espetecs dels coets i, si tens un bon lloc, podràs veure el castell de focs artificials. El canvi d'ubicació no va ser del gust de molts gironins, els focs van allunyar-se del centre de la ciutat per fer-los a Fontajau, i és un problema anar

amb la mainada fins allà a la nit. Abans es feien a la llera de l'Onyar, sota el pont de d'Alferes Huarte, d'una riba a l'altra i al final sortien unes lletres que deien «Glòria a Sant Narcís» i el sant il·luminat s'anava desfent en una cascada de llum. Tothom els veia des dels altres ponts o des de les vores del riu. Ara la gent va al darrere de la Devesa o al Pont de la Barca. Jo, els últims que vaig veure, varen ser des de Montjuïc. És un espectacle fantàstic.

Aquesta glosa ha arribat ja fins als actes finals de les Fires, que aquest any tot just comencen, m'ha agradat molt poder fer aquest repàs als meus records, aquesta glosa em retorna a uns anys que vaig viure intensament. Agraïxo de tot cor a les persones que des de l'Ajuntament han pensat en mi, i també vull donar les gràcies a tots els que heu assistit avui en aquesta sala i a la Carme Jordi, que ha posat veu poètica a les vivències d'aquells anys, moltes gràcies a tots!!!

A handwritten signature in dark ink, which appears to be 'Lluís Llach'. The signature is written in a cursive, flowing style. Below the signature, there is a long, thin horizontal line that starts under the first part of the signature and extends to the right, ending under the last part of the signature.

Fires i Festes de Sant Narcís a Girona.
Vista enlairada dels estands d'indústries
i atraccions a la Gran Via Jaume I
Narcís Sans Prats, 1957

Isabel Oliva i Prat

Girona, 1924

«La seva és una escriptura en llibertat on els únics límits són la voluntat expressiva, l'exigència de comunicabilitat, el ple alenar des de la fiblada inicial —aquell primer vers que els déus regalen al poeta perquè el poema pugui seguir el seu decurs. És una poesia profundament arrelada a l'experiència vital personal i col·lectiva, i això la converteix en universalment creïble i entenedora.»

Pròleg de Vinyet Panyella sobre Isabel Oliva a *Passeig d'hivern* (Lleida: Pagès Editors, gener 2015)

Isabel Oliva és mestra i poeta. Va néixer a Girona, on ha viscut quasi tota la seva vida, excepte alguns períodes durant els quals va residir a Espolla, a Figueres i Camprodon. Va estudiar a l'Escola Normal de Mestres de Girona i va exercir en diversos centres educatius gironins, en gran part a l'Escola de Font de la Pólvara, on va desenvolupar una tasca clau per a la normalització del català.

Tot i que des de jove havia anat escrivint alguns versos i mantenia un interès especial pels dietaris, no va ser fins la jubilació que Oliva va començar a escriure poesia amb regularitat. Va trobar en la poesia un impuls intel·lectual després de retirar-se de l'ensenyament. Als setanta-quatre anys va publicar el seu primer llibre, que va tenir bona acollida per part de la crítica i va rebre diversos premis.

Des d'aleshores ha publicat una vintena de poemaris en català i ha rebut nombrosos reconeixements literaris.

La poesia s'ha convertit en la seva segona vocació. Els seus versos, de rima lliure, parteixen de la seva experiència vital i aborden temes com la memòria, el paisatge, la soledat i l'art. Sovint la ciutat de Girona es converteix en escenari poètic.

L'altra gran passió d'Isabel Oliva és la música, que forma part de la seva obra poètica tant en el contingut com en la forma. El seu pare era músic i ella va assistir a classes de piano durant la infància. També de gran, ha reprès el piano i el contacte amb la música clàssica, que sovint l'acompanya de fons mentre escriu.

Tot i que Isabel Oliva va començar a escriure de forma continuada després de jubilar-se, la seva poesia beu d'un bagatge cultural i literari que l'ha acompanyat tota la vida. De petita ja va entrar en contacte amb poetes catalans com Joan Maragall, Josep Maria de Sagarra o Clementina Arderiu; de més gran amb poetes com Bécquer, Lorca o Juan Ramón Jiménez, i últimament té Joan Margarit com un dels seus referents contemporanis. Amb 100 anys continua escrivint i llegint poesia.

Cartell 2024

De tant en tant
el pas del tren
és com el pas dels anys,
—sense tornada—
travessa el riu,
tremola el pont de ferro,
s'enlaira, rovellada,
una música lenta,
una cançó francesa
fugint cap els vells somnis.
Un incendi rogenic de fulles
em crema la memòria.

Fragment de «Tardor a Girona»,
(Col·leccionista de tardes, 2006)
Isabel Oliva

